

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษารูปแบบการพัฒนาวิทยุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

Model of disciplinary development for Teachers Civil Service and Educational
Personnel of Ministry of Education

หน่วยงาน : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผู้วิจัย : นางสุพร คมขำ

ปีที่พิมพ์ : 2558

แหล่งทุน : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแบบการพัฒนาวิทยุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาวิทยุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 การพัฒนารอบแนวคิดรูปแบบการพัฒนาวิทยุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตอนที่ 2 การกำหนดรูปแบบการพัฒนาวิทยุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตอนที่ 3 การศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการพัฒนาวิทยุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการพัฒนาวิทยุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีดังนี้

หลักการ และแนวทางการพัฒนาวิทยุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ในหมวด 6 วินัยและการรักษาวินัย มาตรา 82 กำหนดให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาวินัยที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ และ มาตรา 82 ถึงมาตรา 97 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547 หมวด 4 วินัยและการรักษาวินัย ข้อ 22 ถึง ข้อ 27 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2537 หมวด 4 วินัยและการรักษาวินัย ข้อ 28 ถึงข้อ 49

การให้ความรู้ด้านวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) จัดทำเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติ กฎ ระเบียบ และวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ยึดถือและปฏิบัติ 2) ประชุมชี้แจงเรื่องระเบียบวินัยให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบ

โดยสอดคล้องในเวลาประชุมอยู่เสมอ 3) ปฐมนิเทศครูผู้ช่วย ด้านจิตวิญญาณของการเป็นครู การแต่งกาย ระเบียบวินัย โดยเน้นการปฏิบัติจริง 4) ฝึกรบม สัมมนา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เข้าใจเกี่ยวกับวินัย ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับกฎ ระเบียบต่างๆตามโอกาส 5) เชิญผู้ชำนาญการ เฉพาะวิทยากรด้านกฎหมาย มาบรรยายให้ความรู้แก่ข้าราชการครูพร้อมทั้งให้ซักถามปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ใน โอกาสต่างๆ 6) จัดทำเอกสาร/หนังสือเวียน เผยแพร่ ข่าวดสาร ระเบียบ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติตน และวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ 7) จัดทำเว็บไซต์ ให้ความรู้ด้านวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับทราบเมื่อมี กฎ ระเบียบใหม่ๆ ที่ทางราชการได้กำหนดขึ้น

การลดความกดดันของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นการดำเนินงานสร้างบรรยากาศ เปิดโอกาส ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แสดงความต้องการ ความคับข้องใจ ความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายความตึงเครียดในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 1) สำรวจสภาพ ปัญหา เกี่ยวกับระเบียบวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) จัดทำช่องทาง รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) จัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) ไม่นำเรื่องวินัย เป็นข้ออ้าง ข้อต่อรอง ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) เปิดโอกาสให้ครู ได้ชี้แจงข้อเท็จจริง อุทธรณ์ ร้องทุกข์ หลายรูปแบบ หลายช่องทาง 6) จัดตั้งชมรม สโมสร สมาคม เพื่อจัด กิจกรรมให้ครูได้พบปะ สังสรรค์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างความสามัคคี ประองคองสมานฉันท์ 7) ยึดหลักธรรมาภิบาล ให้ความเสมอภาค เป็นธรรม แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน อย่างเท่าเทียม 8) จัดให้มีเวลาในการซักถาม หรือ เสนอแนะ ความคิดเห็นในการประชุมทุกครั้ง

การป้องกันมิให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำผิดวินัย เป็นการควบคุม ดูแล กำหนดมาตรการ รมณ์ระวาง การปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้พ้นจากการ กระทำผิดวินัย ประกอบด้วย 1) ศึกษาภูมิหลัง ความถนัด ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนมอบหมายภาระงานในหน้าที่ 2) ศึกษาสาเหตุ ของการกระทำผิดวินัยของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา อย่างละเอียดถี่ถ้วน 3) ตรวจสอบพฤติกรรมการเสี่ยงต่อการกระทำผิดวินัยข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ 4) เปิดโอกาสให้ บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางควบคุม กำกับ ติดตาม การกระทำผิดวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) จัดให้มีที่ปรึกษา ที่เสี่ยง รับฟังปัญหา ให้ข้อเสนอแนะ อย่างเป็นกลาง 6) ส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีส่วนร่วม ในการช่วยเหลือและปรับปรุงความประพฤติของครูด้วยกันเอง 7) มอบรางวัล เกียรติบัตร ประกาศยกย่อง เชิดชูเกียรติแก่ข้าราชการครูที่ประพฤติปฏิบัติตน ได้ถูกต้องตามระเบียบวินัย 8) กำหนดองค์ประกอบ

การพิจารณาความดีความชอบ เรื่องการประพฤติ ปฏิบัติตนตามระเบียบวินัย และจรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพ
9) จัดตั้งคณะกรรมการ สอดส่อง ดูแลพฤติกรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การดำเนินการทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นการดำเนินงาน เพื่อลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามลำดับชั้นของโทษ ด้วยความยุติธรรม เสมอภาค ตามกำหนดเวลา ประกอบด้วย 1) ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ อย่างเคร่งครัด ด้วยความเสมอภาค และเท่าเทียม 2) ดำเนินการสืบสวน หามูลความจริง เปิดโอกาส ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ถูกกล่าวหา ได้มีโอกาสชี้แจงเหตุผลของการกระทำผิดวินัย ก่อนดำเนินการทางวินัย 3) ให้ความสำคัญ และแก้ไขปัญหาทันที กับทุกเรื่อง แม้แต่เรื่องเล็กน้อย ที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำ ผิดวินัย 4) พิจารณาลงโทษ ตามลำดับโทษโดยยึดหลักจรรยาบรรณ 5) กรณีในการกระทำผิดครั้งแรก และเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อตนเอง องค์กร และประเทศชาติ ควรให้ ปรับปรุงตนเองก่อนที่จะมีการลงโทษ 6) ชี้แจงโทษทุกครั้งเมื่อมีการกระทำผิด เพื่อสร้างความเข้าใจ ก่อนมีการลงโทษ 7) เสริมสร้างหลักการรับผิดชอบ และรับผิดชอบร่วมกัน 8) พิจารณาโทษให้ทัน ตามกำหนดเวลา

แนวทางการนำรูปแบบการพัฒนาวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่การปฏิบัติ การนำองค์ประกอบทั้ง 4 ของรูปแบบการพัฒนาวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปปฏิบัติ สามารถกระทำ ได้ทั้งในระยะเริ่มต้นและระยะต่อเนื่องในระยะเริ่มต้น หรือระยะสั้น อาจใช้การให้ความรู้ ด้านวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะข้าราชการครูผู้ช่วย ที่ต้องมีการประเมิน การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และหลักสูตรที่สำนักงาน ก.ค.ศ. กำหนด และมีการลดความกดดันในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ภาคภูมิใจ มากกว่าการปฏิบัติตามบทบาททางสังคม

อย่างไรก็ตามการป้องกันมิให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำผิดวินัยนั้น ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะแรก และระยะต่อเนื่อง โดยเฉพาะในระยะต่อเนื่องต้องมีการ ให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขการป้องกันมิให้ข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษากระทำผิดวินัย ส่วนการดำเนินการทางวินัย ผู้บริหารต้องรู้บทบาทหน้าที่ ขอบข่ายอำนาจ ของตนเอง รวมทั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีจิตสำนึกแห่งความรับผิดชอบ ในการ ประพฤติปฏิบัติตน อย่างไรก็ตามในการดำเนินการทางวินัย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ ทั้งรับผิดชอบ และรับชอบ ร่วมกันระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน

2. การศึกษาความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการพัฒนาวิสัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่การปฏิบัติ

การศึกษาความเป็นไปได้ด้านกฎหมาย พบว่า มีความเป็นไปได้ เนื่องจาก มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 หมวด 6 วินัยและการรักษาวินัย มาตรา 82 ถึงมาตรา 97 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547 ข้อ 22 ถึง ข้อ 27 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2537 ข้อ 28 ถึงข้อ 49 ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สนับสนุนการพัฒนาวิสัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ข้อ 7 ถึงข้อ 15 ประกอบด้วยจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม

การศึกษาความเป็นไปได้ด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีความเป็นไปได้ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีการใช้จ่ายเงินตามแผนปฏิบัติการที่ได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมตามจุดเน้น ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการบริหารจัดการ

การศึกษาความเป็นไปได้ด้านเทคนิค พบว่า มีความเป็นไปได้ เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นองค์กรในการสนับสนุนการจัดการศึกษา และสถานศึกษาเป็นองค์กรในการจัดการศึกษาดังนั้นจึงให้ความสำคัญ และมีการส่งเสริมปัจจัยภายนอกที่สำคัญต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข จึงได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง สร้างบรรยากาศที่ร่มรื่น สวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ ทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย สบายกาย สบายใจ เป็นศูนย์รวมศรัทธาของครู นักเรียน และบุคลากรในชุมชน

การศึกษาความเป็นไปได้ด้านบุคลากร พบว่า มีความเป็นไปได้ เนื่องจาก ในปัจจุบันรัฐบาลกำหนดนโยบายพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตเป็นสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการ โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งมีการกำหนดองค์ประกอบการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเกือบทุกรางวัล/กิจกรรม จึงทำให้ครูตระหนักรู้ และมีการพัฒนาวิสัยตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาวิสัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สามารถเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงาน องค์กร กลุ่มบุคคล บุคคลผู้นำรูปแบบการพัฒนาวิสัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบเพื่อให้เกิดความเข้าใจ โดยละเอียดทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และควรมีการประเมินความเป็นไปได้ ตามเครื่องมือที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ก่อนการนำรูปแบบไปใช้ปฏิบัติจริง เนื่องจากสภาพบริบทของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาแตกต่างกันอาจมีความล้มเหลวในการปฏิบัติได้

2. กระทรวงศึกษาธิการ ควรส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาทุกแห่ง ตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาวิสัยข้าราชการ เนื่องจากบุคลากร เป็นฐานรากในการพัฒนา องค์กรให้มีความเข้มแข็ง เมื่อบุคลากรมีวิสัย ดำรงตนตั้งมั่น ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ย่อมนำมาซึ่งประสิทธิภาพขององค์กร และทำให้การปฏิบัติงานในหน้าที่บรรลุตามจุดหมาย ที่หน่วยงานกำหนดไว้

3. กระทรวงศึกษาธิการ ควรส่งเสริมให้การพัฒนาวิสัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ หรือประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนัก และลดจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่กระทำผิดวินัย ทั้งที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ และตระหนักรู้แต่ยังปฏิบัติ เพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นที่ยอมรับ ของสังคม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับจากการนำรูปแบบการพัฒนาวิสัยข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้ได้ข้อค้นพบ สำหรับการพัฒนารูปแบบ การปรับรูปแบบ ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นตลอดเวลา

2. ควรมีการศึกษาปัญหา/อุปสรรค และข้อจำกัดในการดำเนินการนำรูปแบบการพัฒนาวิสัย สู่การปฏิบัติ เพื่อให้ได้ทราบประเด็นการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขรูปแบบการพัฒนาวิสัยข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

3. ควรมีการนำรูปแบบการพัฒนาวิสัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปทดลอง นำร่องในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขยายผลสู่เขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาอื่น สร้างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีวิสัย เป็นปูชนียบุคคล ที่สังคมให้การเคารพ ทำให้องค์กร มีความเข้มแข็ง เป็นปึกแผ่น มั่นคง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของ สังคมแห่งโลกศตวรรษที่ 21

4. ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาวิสัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาวิสัยที่ครอบคลุมข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ